KITAIBEL PÁL-, KAÁN KÁROLY-, HERMAN OTTÓ-, TELEKI PÁL- ÉS HEVESY GYÖRGY-VERSENY

Programok a tudásgyarapításhoz

KITAIBEL PÁL-VERSENY

Mosonmagyaróvár

A *Magyar Biológiai Társaság* és a *Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kara* összefogásával, valamint a *TermészetBúvár* folyóirat közreműködésével meghirdetett *Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny 42.* sorozata továbbra is környezetük önálló megfigyelésére és kutatással gazdagított tanulmányozására ösztönzi a fiatalokat. A tanulók és a tanárok közös tevékenységét – az önálló megfigyelés igényével – széles körű kapcsolatokra, folyamatos olvasásra és tájékozódásra építi a határon túli területek magyar anyanyelvű középiskolásainak bekapcsolódásával.

A tudáspróba részvevői három kategóriában mérik össze tudásukat:

I. nyelvi előkészítős hazai és határon gimnáziumi túli tanulók, valamint azok a 9. évfolyamos diákok, akik legfeljebb heti 3 órában tanulják a biológiát.

II. hazai és határon túli 10. osztályos gimnáziumi tanulók, valamint azok a 9. évfolyamos diákok, akik heti 3 óránál magasabb óraszámban tanulják a biológiát.

III. azok a hazai és határon túli középiskolai tanulók, akik nem gimnáziumi rendszerben tanulnak biológiát, továbbá a szakgimnáziumok és szakközépiskolák diákjai.

Az iskolai, a megyei (fővárosi, külföldi) selejtezők, valamint a szóbeli döntő kérdéseit a következőkből állítják össze:

- A TermészetBúvár magazin 2020. évi 5., 6., valamint 2021. évi 1. és 2. számában megjelent, illetve megjelenő biológiai, egészségügyi, környezet- és természetvédelmi tárgyú cikkei. Az erre ajánlott írások címeit az érintett lapszámok IRODALOM A FELKÉSZÜLÉSHEZ című összeállításában közöljük.
- A versenybizottság által meghatározott téma, témakör. Ez a mostani ciklusban: az Év élőlényei 2020-ban (az Év madara, emlőse, hüllője, hala, rovara, fája, vadvirága és gombája). Az élőlények jellemzői, felépítés, életmód, elterjedés, veszélyeztetettség stb.
- Valamennyi forduló kérdései között szerepelhetnek a verseny névadójának – *Kitaibel Pál*nak – a tevékenységére vonatkozó kérdések a verseny honlapján közzétett életrajz mélységében.
- A szóbeli döntő feladataiban a természeti folyamatokra, értékekre, valamint a természetvédelemre (kiemelten hazánk védett területeire és fajaira) vonatkozó kérdések, továbbá egyszerű ökológiai és biológiai vizsgálatok is szerepelhetnek.

A mosonmagyaróvári országos döntőbe jutó tanulók a kidolgozott megoldásokról és megfigyeléseikről – maximálisan 5 perces időtartamú – kiselőadásban számolnak be. Az előadás értékelési szempontjai: témaválasztás, tartalom, egyéni munka, teljesség, szerkesztő- és kifejezőkészség, szemléltetés.

A szemléltetés megvalósítható természetes minta, prezentáció (Microsoft Office.ppt, *.pptx, prezi /az utóbbi esetben a lejátszó szoftverről a tanuló gondoskodik) formájában.

A döntőben minden tanulónak meg kell oldania a fajismereti diaképes feladatot (40 faj), valamint egy tesztkérdésekből álló feladatlapot a versenyre kijelölt ismeretanyag meghatározott részéből. A fajismereti feladatok megoldását segítő teljes lista a Szervezőbizottság, illetve a TermészetBúvár honlapján található.

A helyezések végső sorrendje az egyes kategóriákban a szóbeli döntő eredményei alapján dől el. Ide a kategóriákból 5-5 tanuló kerül be azok közül, akik a feladatokban (szóbeli előadás, fajismereti feladat, tesztkérdésekből álló feladatlap) szerzett pontszámok összesített eredményei alapján a legjobb teljesítményt érték el.

A versenybizottság ebben a tanévben is meghirdeti a kiselőadást bemutató poszterek versenyét, jutalmazva a legszínvonalasabb pályamunkák elkészítőit. A poszterek értékelése azonban független a verseny többi feladatának (kiselőadás, fajismereti feladat, tesztkérdésekből álló feladatlap) pontozásától.

A versenyfeladatok és a versenykiírás verseny honlapján, http://www.kitaibelverseny.hu érhető el.

A kiselőadásokra való felkészüléshez a szaktanárokon kívül a környezet- és a természetvédelem munkatársai, valamint a különböző intézmények (pl. múzeumok, állat- és növénykertek, kutatóintézetek) szakemberei is adhatnak segítséget. Jól hasznosíthatók továbbá a TermészetBúvár magazin régebbi írásai, valamint a környezet- és természetvédelem alapfogalmait és országos állapotát bemutató szakkönyvek.

A fajismeret próbája a 2019-es mosonmagyaróvári országos döntőn
FOTÓ | MILKOVICS TIBOR

Nevezési díj: nincs.

Nevezés: A tanulók iskolájukban a biológia tantárgyat tanító szaktanáruknál vagy az igazgatónál *2020. november 13*-áig jelentkezhetnek a versenyre. Az iskolai fordulóig vázlatot kell bemutatniuk a szaktanáruknak az alábbi két feladatkör egyikében tervezett vizsgálódásukról:

- Lakóhelyem, iskolám vagy annak közelében levő terület természetvédelmi értékeinek bemutatása;
- Lakóhelyem, iskolám, vagy annak közelében levő terület környezetvédelmi gondjai, megoldási lehetőségei.

A tudáspróba valamennyi fordulóját az OKTV szabályai szerint bonyolítják le.

Az iskolai selejtezőt 2021. január 14-én tartják központi feladatsor alapján. A megyei/fővárosi fordulóra iskolánként, kategóriánként legfeljebb 3 tanuló nevezhető.

A második, megyei (fővárosi, külföldi) fordulót 2021. február 25-én 14 órai kezdettel bonyolítják le központilag készített és eljuttatott feladatsor alapján a Magyar Biológiai Társaság szervezője által kijelölt helyszínen.

A nemzetközi döntőbe megyénként az I. és a II. kategóriában 2-2, a III. kategóriában 1 (Budapestről kategóriánként 5-5, a III. kategóriában 3), a Felvidékről kategóriánként 2-2-2, Erdélyből és Csángóföldről 2-2-2, Kárpátaljáról 1-1-1, Vajdaságból 2-2-2, továbbá Horvátországból és Muravidékről 1-1-1 fő kerülhet. Az iskolatípusok és évfolyamok keretei nem cserélhetők.

A nemzetközi döntő időpontja: 2021. április 16-17.

Helyszíne: Mosonmagyaróvár, Széchenyi István Egyetem, Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar.

A versenyzők valamint a kísérőtanárok utazási, szállás- és étkezési költségeit az iskolák vagy fenntartóik fedezik. Esetleges kérdéseikkel az érdeklődők a versenyszervezőkhöz fordulhatnak.

Levélcím: Magyar Biológiai Társaság, 1088 Budapest, Baross u. 13.

E-mail: *Együd Bence Norbert*, kitaibelverseny.mbt@gmail.com; *dr. Pinke Gyula*, pinke.gyula@sze.hu; *dr. Zsédely Eszter*, zsedely.eszter@sze.hu.

Minden versenyzőnek és a felkészítőknek sok sikert kívánunk!

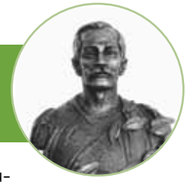

KAÁN KÁROLY-VERSENY

Mezőtúr

A *Benkő Gyula Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont Egyesület országos természet- és környezetismereti versenyére* immár huszonkilencedik alkalommal olyan jelentkezőket várnak a különböző iskolatípusokban tanuló 5. és 6. osztályos diákok közül, akik a kötelezőn felül is szívesen vállalkoznak környezetük önálló megfigyelésére és kutatására, terepgyakorlatra, valamint tapasztalataik és elemzéseik kiselőadásba tömörített bemutatására.

A verseny ismeretanyaga a 4., 5. és 6. évfolyamon feldolgozott tananyaghoz kapcsolódik. Természeti, környezeti, biológiai és földrajzi alapismereteket, vizsgálatokat tartalmaz, kibővítve a lakóhely és a hazai erdők élővilágának bemutatásával, a verseny keretében szervezett terepgyakorlat tapasztalataival, valamint a Fertő–Hanság és a Duna–Dráva Nemzeti Park fő jellemzőivel. (A felkészüléshez segítséget adnak a TermészetBÚVÁR Alapítvány honlapján elérhető és díjtalanul letölthető leporellók.)

A tudáspróba alapirodalmának része Kaán Károly életének és munkásságának ismerete, valamint a *TermészetBúvár magazin* 2020/3. számától a 2021/1. számáig a szerkesztőség ajánlásával megjelent, illetve megjelenő cikkek.

A verseny háromfordulós. Az iskolai háziverseny lebonyolításának ideje *2021. március 4*-e. Itt a részvevők a versenybizottság által összeállított, központi feladatlapot oldják meg.

A megyei (fővárosi) döntők időpontja *2021. április 16-a* (péntek). A megyei versenyek szervezését az erdőgazdaságok segítik. Itt a versenyzők ugyancsak központi feladatlapot oldanak meg.

Az országos döntőt *2021. május 28-a és 30-a* között tartják Mezőtúron a helyi Református Kollégium, Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola és Óvoda épületeiben. Ennek a fordulónak a részvevői a megyei döntők legjobbjai (a legkiválóbb 5. vagy 6. osztályos tanulók) és Budapestről 6 fő. A tudáspróba végső szakasza írásbeli és szóbeli fordulóból, valamint terepgyakorlatból áll. Az elméleti forduló ismeretanyaga az előző fordulókhoz képest kibővül a TermészetBúvár 2020/2. számában megjelenő, ajánlott cikkekkel.

A szóbeli fordulón a versenyzők ötperces kiselőadás keretében számolnak be lakóhelyük, vagy tágabb környezetük (megyéjük, régiójuk) természeti és környezeti értékeiről, azok állapotáról, a károsodások megelőzésének lehetőségeiről. Téma lehet: az élővilág (például erdeink, az őshonos fajok stb.) átalakulása, továbbá környezetvédelmi hagyományok és akciók bemutatása. Ebbe beletartozhatnak a táj és az élővilág értékei, valamint a gazdálkodás változásai is. Demonstrációként felhasználható fotó, videófilm és számítógépes prezentáció.

Az országos forduló része a poszterverseny is, amelynek témája: *Szülőföldem védendő értékei.*

A második fordulón, illetve az országos döntőn a versenyzők és a felkészítőtanárok részvételi díja a támogatásoktól függ. A tudáspróbával kapcsolatos további információk a www.tbuvar.hu és a www.kaankaroly.hu internetes honlapon találhatók.

A Mezőtúr környéki terepgyakorlaton is minden elhangzott információ fontos
FOTÓ | FÉLIX ÁGNES

HERMAN OTTÓ-VERSENY
Kisújszállás

A Magyar Természettudományi Társulat *Kárpát-medencei biológiai versenyén* a hazai és a határon túli magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos tanulói (13-14 évesei) vehetnek részt. Az alapításától számítva harmincegyedik tudáspróba magyarországi fordulóin az MTT által összeállított központi feladatlapot oldják meg a versenyzők.

A megmérettetésen részt venni szándékozó minden iskolának az első fordulót megelőzően regisztrálnia kell magát az MTT honlapján az ott leírt útmutató szerint *2020. november 17*-e és *2021. január 15*-e között.

A hazai iskolai, valamint a budapesti kerületi döntőket 2021. február 24-én tartják. Ezek felkészülési anyaga hazánk legjellemzőbb életközösségei: erdők, vizek és rétek, valamint ökológiai alapismeretek és a *TermészetBúvár* folyóirat 2020/3. és 4. számában levő cikkek (ÚTRAVALÓ, POSZTER kép és cikk, VIRÁGKALENÁRIUM kép és cikk, elsősorban a képi tartalomhoz kapcsolódó ismeretek).

Tájékozódás céljából a TIT megyei szervezeteivel vagy a versenyfelelősökkel kell felvenni a kapcsolatot. A budapesti kerületek koordinátora a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumból (1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8.) *Ellermann-Szeip Gréta* középiskolai tanár. Elérhetősége: 06/1-210-1030/220 mellék, e-mail: szeipgreta@fazekas.hu.

A megyei (fővárosi) forduló időpontja *2021. április 17*-e (szombat). Ennek ismeretanyaga a házi fordulóhoz képest kibővül a TermészetBúvár magazin 2020/5., 6. és 2021/1. számának a szerkesztőség által megjelölt cikkeivel. Ajánlottak a HAZAI TÁJAKON rovatban megjelenő írások alapvető ismeretanyagukkal. A sikeres felkészüléshez nélkülözhetetlen *Herman Ottó* élete és munkássága legfontosabb vonásainak ismerete (elérhető: www.tbuvar.hu).

Az eredményes szerepléshez szükséges a Duna–Dráva és a Fertő–Hanság Nemzeti Park alapvető ismerete a TermészetBÚVÁR Alapítvány gondozásában megjelent leporellók alapján, amelyek a TermészetBúvár honlapján díjtalanul hozzáférhetők. A megyei fordulók részvevői nevezési díjat fizetnek.

A Kárpát-medencei döntőt *2021. június 4*-e és *6-a* között Kisújszálláson, a Móricz Zsigmond Gimnáziumban rendezik meg. A döntő háromfordulós: kiselőadásból, elméleti (írásbeli) és terepgyakorlati részből áll.

A versenyzők ötperces kiselőadást tartanak egy választott témáról. A természetben végzett saját megfigyelésről, vagy szakköri munka keretében folytatott környezetvédelmi tevékenységről, terepi vizsgálódásról stb., amelyben a tanuló aktív szereplőként részt vett. (Nemzeti park azonban nem lehet.)

Az elméleti forduló ismeretanyaga a megyeihez képest kibővül a TermészetBúvár 2021/2. számában megjelenő cikkekkel, valamint a szertárismerettel. A rendező iskola országos hírű szertárgyűjteményét bemutató szakmai anyag elkészülte lehetővé tette a verseny feladatkörébe tartozó gyűjtemény előzetes és alaposabb tanulmányozását is. A versenyzők bővebb információhoz juthatnak a http://moricz.arrabonus.hu/jermy link segítségével.

Mivel a terepgyakorlathoz a *Simon–Seregélyes:* Növényismeret – A hazai növényvilág kis határozója című könyvre is szükség van, ezt az országos döntőbe jutó minden versenyző vigye magával.

A verseny szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos információk a *Magyar Természettudományi Társulat* (www.mtte.hu), valamint a TermészetBúvár (www.tbuvar.hu) honlapján olvashatók. Kapcsolattartó: *Kovács Eszter* MTT ügyvezető igazgató (általános ügyekben). Elérhetősége: mtt.titkarsag@mtt.t-online.hu, 06/30-296-4556, valamint *Dobák Tiborné*, Móricz Zsigmond Református Kollégium. Elérhetősége: hermanoverseny@gmail.com, 06/30-618-4894.

A háromnapos, Kárpát-medencei döntőn az anyaországi versenyzők és a felkészítőtanárok részleges költségtérítésének összege a támogatásoktól függ. A hozzájárulás mértékéről a későbbiekben adnak tájékoztatást.

TELEKI PÁL-VERSENY
Eger

A Magyar Természettudományi Társulat *Kárpát-medencei földrajz–földtan versenyén* a hazai és a határon túli, magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos (13-14 éves) tanulói vehetnek részt az iskolatípustól függetlenül. Az alapításától számítva huszonkilencedik tudáspróba magyarországi fordulóin az MTT által összeállított központi feladatlapot oldják meg a versenyzők.

A megmérettetésen részt vevő iskoláknak még az első fordulót megelőzően regisztrálni kell magukat az MTT honlapján, az ott leírt mutatók alapján *2020. november 17*-e és *2021. január 15*-e között.

A megmérettetés háromfordulós. A hazai iskolai és a budapesti kerületi fordulókat *2021. február 17-én* országosan azonos időben bonyolítják le. Ennek *ismeretanyaga:*

A 7. évfolyamos tanulók részére: az éghajlat elemei, éghajlati övezetesség jellemzői, időjárás, térképészeti alapismeretek, a Naprendszer és a Föld, hegységképződés, a felszín változásai, kőzetek, ásványok és mészkőhegységek formakincse, kontinensek, óceánok, földrajzi fokhálózat, felszíni és felszín alatti vizek, földrajzi információk értelmezése, pénzügyi alapismeretek, a kőzetlemezek mozgása, külső erők, talaj, Földünk története.

A 8. évfolyamos tanulók számára: időjárási ismeretek, éghajlati övezetesség. Tájékozódás a térképen és a valóságban. A Föld és a világegyetem. A Föld, annak felszíne, a felszín változásai, domborzat, Európa általános természetföldrajza, népessége, az Európai Unió jellemzői. A Kárpát-medence felszíne. Magyarország nagytájainak természeti adottságai, idegenforgalma, népessége és településtípusai.

A budapesti kerületek fordulóit a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumból (1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8. Tel: 06/1-210-1030) *Vizy Zsolt* vezető szaktanár koordinálja. Elérhetősége: vizsol@fazekas.hu, 06/30-552-8159. Budapesten kerületenként és évfolyamonként 3-3 tanuló nevezhető a budapesti döntőbe.

A megyei és a fővárosi döntőt *2021. április 10-én* (szombaton) rendezik meg. A megyékben a legmagasabb pontszámot elérő egy 7. évfolyamos és egy 8. évfolyamos tanuló, míg a fővárosból a legtöbb pontszámot gyűjtő három 7. évfolyamos és három 8. évfolyamos tanuló jut be a Kárpát-medencei döntőbe.

A megyei döntő ismeretanyaga az előző fordulóhoz képest bővül. A 7. évfolyamos tanulóknak: a Föld belső felépítése és felszínfejlődése. Afrika, Ausztrália és a világtenger földrajza. A *TermészetBúvár* magazin VILÁGJÁRÓ rovatának cikkei a 2020/3. számtól a 2021/1. számig.

A 8. évfolyamos tanulók részére: Magyarország gazdasági élete, a TermészetBúvár magazin HAZAI TÁJAKON rovatának cikkei a 2020/3. számtól a 2021/1. számig. Mindkét évfolyamon a sikeres szereplés feltétele *Teleki Pál* életének és munkásságának ismerete, letölthető: www.mtte.hu. A megyei döntőbe jutó versenyzők nevezési díjat fizetnek.

A Kárpát-medencei döntőt *2021. május 14*-e és *16-a* között rendezik meg. Helyszíne: Eszterházy Károly Egyetem, Eger.

Ennek anyaga a 7. osztályos versenyzők esetében az előző fordulókhoz képest kiegészül Amerika és a sarkvidékek ismeretével, valamint Ázsia természetföldrajzával, míg a 8. évfolyamosok számára a tudásanyag bővül a Kárpát-medence természetföldrajza, Európa természeti, társadalmi és gazdasági földrajza ismeretével.

Mindkét évfolyam esetében a döntő írásbeli, terepgyakorlati és szóbeli fordulóból áll.

A hetedikeseknél a TermészetBúvár VILÁGJÁRÓ rovata a 2020/3. számtól a 2021/2. számig, míg a 8. osztályos fiatalok számára a TermészetBúvár HAZAI TÁJAKON rovatának cikkei a 2020/3. számtól a 2021/2. számig bezárólag.

A háromnapos Kárpát-medencei döntő megrendezéséhez szükséges anyagi hozzájárulás mértékéről a későbbiekben adnak tájékoztatást.

HEVESY GYÖRGY KÉMIAVERSENY
Eger

A Magyar Természettudományi Társulat *Kárpát-medencei kémiaversenye* a hazai és a határon túli magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos (13-14 éves) diákjait várja. Az alapításától számított harminckettedik tudáspróba háromfordulós.

Az iskolai (házi) döntőket az intézmény szaktanárai által összeállított feladatlappal *2021. február 19-éig* bezárólag tartják. A budapesti kerületi versenyek *2021. február 10-én* lesznek, ahol központi feladatlapokat oldanak meg a versenyzők. A kerületi és a budapesti fordulókkal kapcsolatos kérdésekre válaszol a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium szaktanára, *Albert Attila*: albert@fazekes.hu e-mail címen.

A megyei (fővárosi) döntőt *2021. március 26-án* rendezik meg, itt a versenyzők évfolyamonként más és más, az MTT által összeállított, központi feladatlapot kapnak. *A Kárpát-medencei döntőt 2021. május 28-a* és *30-a* között tartják.

Helyszíne: Eszterházy Károly Egyetem, Eger. A megmérettetés írásbeli és szóbeli fordulókból, valamint laborgyakorlatból áll.

A versenyfelhívások teljes szövege a kiírók, a szervezők, valamint a TermészetBÚVÁR Alapítvány honlapján olvasható (www.tbuvar.hu).
Jó versenyzést kívánunk!